

A VÁROS

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Főszerkesztő:

DR. K. TÓTH MIHÁLY
tanácsnok.

Felelős szerkesztő:

KONCZ ÁKOS
főleváltáros, tb. tanácsnok.

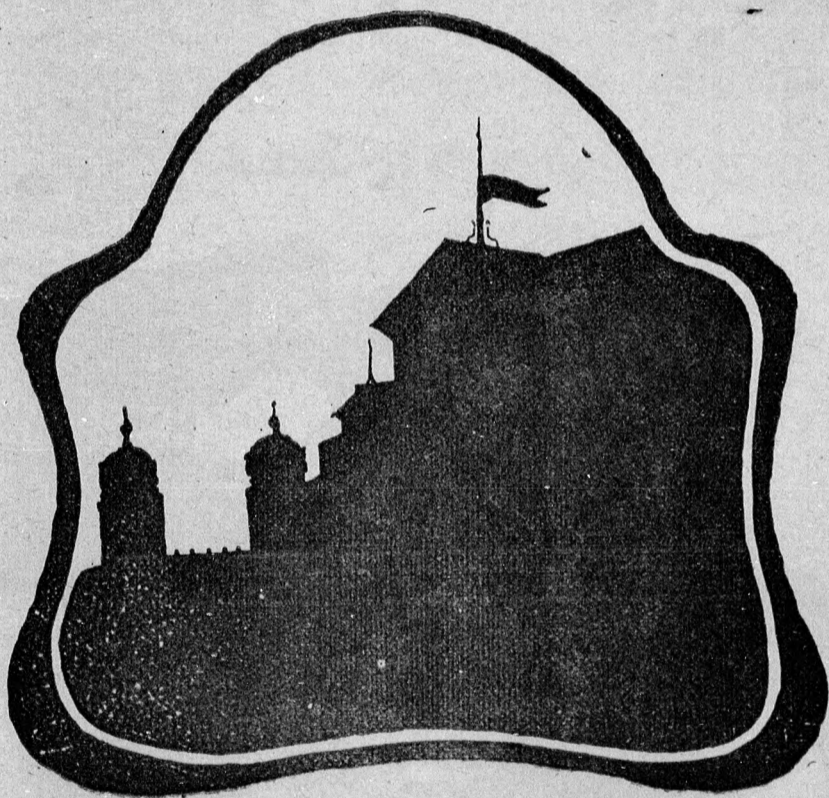
ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik minden hó 1-én
és 15-ik napján.

SZERKESZTŐSÉG:

Városház, földszint 8. Ide kérjük a kéz-
iratokat.

KIADÓMIVATGAL: Városi könyvnyomda-vállalat irodája, mely az elő-
fizetési díjakat és hirdetésekét felveszi.

Kiadótulajdonos: Debreczen szab. királyi város könyvnyomda-vállalata.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre. . . . 6 kor.
Egyes szám 20 fillér.

Megjelenik minden hó
1-ső és 15-ik napján.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városháza, földszint 8. szám.
Ide kérjük a kéziratokat.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodája. Ide küldendők az elő-
fizetési díjak és hirdetések.

== KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY. ==

Főszerkesztő: Dr. K. TÓTH MIHÁLY tanácsnok. ♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS főlevéltáros, tb. tanácsnok.

A magyar társadalomhoz!

Egy robbanás visszhangja morajlik szerte e hazában s e robbanás nyomán három új vértanu emléke vonul be ismét nemzeti létünk Pantheonjába, mert érezzük, hogy az az ökölcsepás, melyet egy aljas lélek mért február hó 23-án a hajdudorogi magyar gör. kath. püspökségre, voltaképp a magyarság és a magyar állami eszme arcába vágódott . . .

Jutott a bombából szilánk minden magyar szívébe s a célját mégse érte el. Egy nemzetet akart megfélemlíteni, de csak ölni, rombolni tudott s akiket megölt is, vértanukká tette s a vértanuk szellem-ujjai nem hátra: előre mutatnak.

A robbanás pillanat műve volt. A gyász örök legyen, de csak a sziveknek mélyén húzódjék meg, méltó emlékműben testet is hadd öltsön. Ugyanazon a helyen, ahol a sérelem a nemzetet érte! Ugyanazon magyar nemzeti eszméért, amelyért ő nekik, az áldozatoknak, elvérenyienők kellett!

Büszke volna Debreczen népe, ha ezt az emléket maga állíthatná fel, de magát erre egyedül jogosultnak nem tartja. Az emlék nemcsak az áldozatok emlékének hirdetője lesz majd. Nemcsak a gyász külső jele. A gaz merénylettel megcsufolni akart nemzeti eszmének hü szimbóluma s együttérzésünknek fenn hirdetője. Ezt a rendeltetést pedig csak úgy példázhatja, ha része lesz benne minden magyar ember adakozásának.

Hazafias kötelességet vélünk tehát akkor teljesíteni, amidőn a magyar társadalomhoz, első sorban Debreczen sz. kir. város közönségéhez azzal a kéréssel fordulunk: hogy a megsértett magyar nemzeti állameszmét szimbolizáló emlékmű megalkotásában az e célból alakult végrehajtó-bizottságot támogatni sziveskedjék.

Hadd hozza létre honfiak áldozatkészsége! Alkossa meg művészek ihlete!

Tartsa fenn nemzedékek kegyelete s hirdesse örökké, hogy egyesek áldozatul eshetnek ugyan a nemzeti eszmének, a nemzet azonban élni akar és élni fog.

Az emlékművet különben Debreczenben állítjuk fel s a kivitel módjáról annak idején az emlékmű végrehajtó-bizottsága intézkedik.

A hazafias adományok **Sesztina Jenő** debreczeni vaskereskedőhöz (Debreczen, Simonffy-utca 5., I. emelet), mint az emlékmű pénztárnokához küldendők.

Debreczen, 1914 február hó.

Hazafias üdvözléssel:

A debreczeni vértanuk nemzeti emlékműbizottsága:

Domahidy Elemér Hajdu vármegye és Debreczen sz. kir. város főispánja, a végrehajtó-bizottság elnöke, **Kovács József** Debreczen sz. kir. város polgármestere, a végrehajtó-bizottság alelnöke, **Szent-Királyi Tivadar** ipar- és keresk. kam. elnök, a végrehajtó-bizottság alelnöke, **Álmos Zoltán** kir. lörvényszéki bíró, titkár, **Sesztina Jenő** vaskereskedő, pénztárnok, **dr. Baesó Dezső** ügyvéd, a depr. ref. egyház ügyésze, **Berger Mór** földbirtokos, **dr. Gévay Béla** ügyvéd, a kath. népszöv. ügyésze, **dr. Haendel Vilmos** jogakad. tanár, **Jósa Vince** nyug. tanár, **tasnádi Kardos László** nagykereskedő és földbirt., **dr. Kenézy Gyula** udv. tan., igazgató-tanár, **Kerekes Géza** földbirt., **dr. Kőrösi Kálmán** ügyvéd, az ügyv. kamara titkára, **Kresznerics Gy. Ferenc** máv. hiv., a kath. népsz. elnöke, **dr. Kun Béla** jogakad. igazgató, **Lestyán Adorján** kir. közjegyző, udv. tan., a közjegyzői kam. elnöke, **Löfkovits Arthur** kereskedő, a vár. muzeum igazg., **Márk Endre** ügyvéd, udv. tan., az ügyv. kamara elnöke, **Papp Gyula** gör. kath. lelkész, ifj. **Schvarcz Vilmos** bankigazgató, **Szilágyi Imre** ügyvéd, az ügyvédi kamara h. elnöke, **dr. Zalay János** reáliskolai tanár.

A nyugdíjszabályzat ügye.

Debreczen sz. kir. város nyugdíj-ellenőrző bizottságának 1914 március 6-án tartott üléséből.

Előterjesztett a város tisztviselői, alkalmazottai, azok özvegyeinek és árváinak ellátásáról létesített s kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztett nyugdíjszabályrendelet ügyében a nagym. Belügyminiszter 198,863/1913/III./C. sz. a. érkezett leirata és dr. Magoss György t. főügyész véleményes jelentése.

Tekintettel arra, hogy a belügyminiszter ur első sorban kifogásolja szabályrendelet tervezetünkben azt, hogy a tervezet a napidijas-irnokokat, ezeknek özvegyeit és árváit kevés eltéréssel, általában a tisztviselőkkel, azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni s ez okból felhívja a törvényhatóságot, hogy a tervezetben a napidijas-irnokok, azok özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozó §§-okat az 1912. 65. t.-c. LXV. 92—114. §§-aiban foglaltaknak megfelelően dolgozta át és mert a főügyészi jelentés szerint a belügyminiszter ur figyelmét valószínűleg elkerülte az államétól és más törvényhatóságétól eltérő és nálunk fennforgó két körülmény, nevezetesen:

1-ször: az, hogy nálunk a nyugdíjintézmény kötelékébe tartozó 70 napidijas-irnok lakbérrel is el van látva,

2-szor: az, hogy ezek a napidijas irnokok nálunk fizetnek nyugdíjtörzsjárulék címén alkalmaztatásuk első évében beszámítható javadalmazásuk és lakbérük 10%-ának megfelelő összeget, azontul pedig évenként javadalmazásuk 3, illetve lakbérüknek 1. és félszázalékát nyugdíjjárulék címén, a bizottság magáévá teszi a főügyészi jelentésben lefektetett javaslatot és ehhez képest javasolja, hogy a szabályrendelet tervezetnek azon része, mely a napidijas irnokok, ezek özvegyei és árváinak ellátására vonatkozik, az előadott indokokra tekintettel változatlanul meghagyassék, ehhez képest mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a szabályrendelet tervezetnek a napidijas-irnokokra vonatkozó részét kormányhatósági jóváhagyás végett újból felterjeszti s amennyiben a belügyminiszter ur azt jóvá nem hagyja, az esetben a leiratban kifejezett kívánságának megfelelően a napidijasokra vonatkozó §§-ok a főügyészi jelentésben szövegezett §§-okkal cseréltetnek fel, míg a Belügyminiszter ur által nem kifogásolt, illetve a leírásnak megfelelően a főügyészi jelentés szerint módosított §§-okat életbelépteti.

Javasolja a bizottság azt is, hogy a 73-ik, illetve a 74. §-ban azzal kapcsolatban, hogy a tisztviselőknek és alkalmazottaknak hivatalból

nyugdíjazását mikor lehet elrendelni, az is kifejeztessék, hogy a hivatalból nyugdíjazást a Tanács rendelheti el. Végül javasolja a bizottság, hogy úgy a belügyminiszteri leirat, mint a főügyészi jelentés s a bizottság ezen határozata is s „A Város“ című lap, legközelebbi számában leközöltessék.

Miről iratok kapcsán a Tanács s e határozatnak „A Város“ című lapban a belügyminiszteri leirat a főügyészi jelentés után közzététel végett Koncz Ákos főlevéltárnok, tb. tanácsnok e határozattal a belügyminiszteri leirat s a főügyész jelentés visszavárólagos kiadásával értesítettik.

Kmf.

Dr. Hegedüs István,
biz. jegyző.

A belügyminiszter leirata a nyugdíjszabályzat ügyében.

Szám: 198,863—1913. III.—c.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma: 9282—1913.

Tárgy: A módosított nyugdíjszabályrendelet.

A szabad királyi város közönségének

Debreczen.

Törvényhatósági bizottságának 1913. évi április hó 9-én 97. sz. a. hozott határozatát, mellyel a nyugdíjszabályrendeletet módosította és az 1913. évi május hó 31-én 202. sz. a. hozott határozatát, mellyel a nyugdíjszabályrendeletben megállapított ellátásokra igényt adó állásokról szóló kimutatást elfogadta, a pénzügyminiszter ur meghallgatása után hivatalból felülvizsgálván, következőkről értesitem a város közönségét:

A módosított nyugdíjszabályrendeletet figyelemmel arra, hogy az a közigazgatási tisztviselők s egyéb városi alkalmazottak, valamint azok özvegyei és árvái részére nagyjában az 1912. évi LXV. t.-c. által az állami alkalmazottaknak, valamint azok özvegyeinek és árváinak megadott ellátást biztosítja, elvben és általában jóváhagyom.

Végleges döntésemet azonban arra az időpontra tartom fenn, amikor a szabályrendelet alábbi észrevételeim értelmében módosítva, újból felterjesztetik.

Észrevételeim a következők:

A szabályrendelet ellentétben az állami alkalmazottakra nézve fennálló s legújabbban az 1912. évi LXV. t.-cikkben is kifejezett elvvel az állami díjnokoknak megfelelő törvényható-

sági *napidijas* irnokokat és ezeknek özvegyeit és árváit kevés eltérés kivételével általában véve a tisztviselőkkel és azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni.

Minthogy ilyen eltérést általános szempontokból kifolyólag megengedhetőnek nem tartok, felhívom a város közönségét, hogy a szabályrendeletet a *napidijas* irnokok és azok özvegyeinek és árváinak ellátásaira nézve az 1912. évi LXV. t.-c. 92—114. szakaszaiban foglaltaknak megfelelően dolgozza át.

Nem találom továbbá megfelelőnek és kimerítőnek azokat a határozmányokat, amelyek az állammal és más törvényhatóságokkal szemben fennálló viszonyosságra vonatkoznak.

A szabályrendeletbe ennél fogva a következő rendelkezéseket kellene felvenni:

Azoknál:

a) akik az államnak az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknak és hivataloknak, vagy más törvényhatóságoknak szolgálatából közvetlenül a város szolgálatába lépnek át;

b) akik az államnál az 1912. évi t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, vagy más törvényhatóságoknál történt nyugdíjaztatásuk után a városnál rendszeres alkalmazást nyernek:

a nyugdíj- és végkielégítési összeg az özvegyi nyugdíj- és nevelési járulék megállapításakor az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjazzonosságának szabályozásáról szóló 1907. évi LIX. t.-c., illetőleg az 1912. évi LXV. t.-c. rendelkezései értelmében számításba kell venni azt az időt is, melyet megelőzőleg államszolgálatban az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, illetőleg más törvényhatóságoknál beszámítható szolgálati időként 1867. évi július 1-je óta eltöltöttek.

Ezek a rendelkezések kiterjednek azokra a tényleges szolgálatban álló városi alkalmazottakra is, kik a jelen szabályrendelet életbe lépte előtt léptek át állami szolgálatból az 1912. évi LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságok és hivatalok szolgálatából, vagy más törvényhatóság szolgálatából városi szolgálatba. Ezeket a rendelkezéseket az 1912. évi LVIII. t.-c. 19. §-ára való figyelemmel a rendezett tanácsu városoknál eltöltött szolgálati időnek beszámítására vonatkozólag megfelelően ki kell terjeszteni.

Kifogásolnom kell a szabályrendeletnek az alábbiakban részletezett rendelkezéseit, amelyek az 1912. évi LXV. t.-c.-en tulmenő kedvezményeket biztosítanak és az állami viszonyosságot is érintik.

Ehhez képest:

A 6. §. második bekezdésében csakis olyan alkalmazottaknak a felsorolását tartom megengedhetőnek, mint amilyen alkalmazottak az 1912. évi LXV. t.-c. 11. §-ának negyedik bekezdésében a m. kir. államrendőrséget illetőleg fel vannak sorolva.

Nincs azonban észrevételem az ellen, hogy a város rendőrségénél főiskolai képzettséghez kötött álláson alkalmazott tisztviselők szolgálati idejének kedvezőbb számítása az 1912. évi LXV. t.-c. 83. §-ának utolsóelőtti bekezdésében foglaltakhoz hasonló határozmánnyal biztosították azok részére, akik a szabályrendelet hatálybalépésének időpontjában már alkalmazásban állanak.

A 41. §-t a nyugdíjtörvény 48. §-ának megfelelőleg át kell dolgozni, mert a végkielégítés összegének megállapításánál a beszámítható javadalmazáson kívül más illetményt, tehát a lakbért, beszámítani nem lehet.

A nevelési járulék mérvének megállapítása szempontjából a tisztviselő gyermeke és az altiszt és szolga gyermeke között a különbséget a nyugdíjtörvénynek megfelelőleg a szabályrendeletben is meg kell tenni. Ehhez képest a szabályrendelet 53. §-ának első és második bekezdése helyébe az 1912. évi LXV. t.-c. 64. és 65. szakaszaiban foglaltakhoz hasonló határozmányokat kell felvenni.

Tekintettel arra, hogy a nevelési járulék-
nak megváltását az 1912. évi LXV. t.-c. sem ismeri, a szabályrendelet 61. §-ában az ott említett árva végkielégítéséről és nem a nevelési járulék megváltásáról kellene intézkedni, hasonlóan ahhoz a határozmányhoz, amelyet az említett törvénycikk 72. §-ának első bekezdése tartalmaz.

Hiányzik a szabályrendeletből az özvegyi nyugdíj minimumának a megállapítása.

Hiányzik a szabályrendeletből, hogy a nyugdíjazást hivatalból mikor lehet elrendelni s továbbá az is, hogy a nyugalomba helyezést a különböző alkalmazottakra nézve *ki van hivatalva elrendelni?*

A nyugdíjszabályrendelet 28. §-a a rendőrség tagjainak és a szolgáknak a nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati idejét a tisztviselőkkel szemben eltérő módon állapítja meg.

Minthogy ebből a szempontból az állami nyugdíjtörvény sem tesz különbséget tisztviselő és altiszt, illetőleg szolga között, a szabályrendeletet ennek megfelelőleg át kell dolgozni.

A 81. §. értelmében a hátralékos nyugdíj-járulékok és törlesztetlen fizetési előlegek az özvegy nyugdíjából levonandók.

Minthogy a férjet terhelő tartozásnak az özvegy nyugdíjából való levonására jogi alap

nincsen, a szabályrendelet ezen szakaszát megfelelőleg át kell alakítani.

A szabályrendelet 11. §-ának szövegezése nem szabatos, ehhez képest ezt a §-t az idézett törvénycikk 26. §-ának megfelelőleg át kell dolgozni.

A 27. §-ra nézve megjegyzem, hogy a nyugdíjalap pénzkészleteinek kölcsön céljaira való igénybevétele csak kormányhatósági jóváhagyás mellett történik.

Minthogy az 1912. LVII. t.-c. 19. §-a értelmében 1914 január hó 1-étől kezdődőleg a nyugdíjviszonosság a r. t. városi szolgálattal szemben is fennáll, a szabályrendelet 39. §-ának h) pontját ennek megfelelőleg szabatosabban kell szövegezni.

A 42. §. első bekezdése a) pontjának 6-ik sorában a „szolgál” szó után lévő „és” szó helyébe a „vagy” szót kell beiktatni.

Ugyanezen §. második bekezdése 1. pontjának 7. sorában a legalább szó után lévő „4” számjegy helyébe „3” számjegyet kell beiktatni és ugyanezen pontnak „és ha a házasság által a férj előbbi tényleges szolgálata alatt született gyermek törvényesített” részt el kell hagyni.

A 43. §. e) pontját a szabályrendelet 38. §-ának megfelelőleg el kell hagyni.

A 46. §. első sorában lévő „megválasztásának” szó helyébe helyesen „megváltásának” szót kell beiktatni.

Czélszerű lenne, ha a szabályrendelet 62. §-ának második bekezdésében lévő határozmány, amely megállapítja, hogy mely árvák tekintendők egyenlőknek a szülőtlen árvákkal, a szabályrendelet 54. §-ába vétetnék át.

A szabályrendelet 63. §-a nincs összhangban a 46. §-al, mert ez utóbbi szakasz értelmében az özvegy a 48. §-ban szabályozott eseten kívül is megválthatja a nyugdíját. A 63. §-ból tehát az özvegyi nyugdíjra vonatkozó határozmányt el kell hagyni.

Végül a szabályrendeletben előforduló szövegezési és leirási hibákat (pl. a 7. §. c) pontjában a 36. §. második bekezdésében stb.) pótlólag ki kell igazítani.

Amennyiben a szabályrendelet fenti észrevételeimnek megfelelően módosítottatik, nincs kifogásom az ellen, hogy annak életbeléptetése iránt a szükséges intézkedések végleges jóváhagyásom előtt megtéssenek.

Az iratokat visszaküldöm.

Budapest, 1914 január hó 30-án.

A miniszter helyett:

Dr. Némethy,
államtitkár,

Dr. Magoss György tiszti főügyész véleménye és javaslata.

Tekintetes Tanács!

A 3070—1914. sz. határozattal megbízattam, hogy a nyugdíj-szabályrendeletet a m. kir. belügyminiszter urnak 198,863/1913. III—c. sz. leiratában foglaltaknak figyelembe vételével dolgozzam át.

Ezen megbízatásomból kifolyólag jelentem és javaslom, hogy a szabályrendelet-tervezeten az alábbi pótlások és módosítások vitessenek keresztül

A belügyminiszter ur első sorban kifogásolja szabályrendelet-tervezetünkben azt, hogy ez a szabályrendelet a napidijas irnokokat, ezeknek özvegyeit és árváit, kevés eltéréssel, általában a tisztviselőkkel, azoknak özvegyeivel és árváival egyenlő elbánásban kívánja részesíteni. S felhív bennünket, hogy a szabályrendeletet a napidijas irnokok, azok özvegyeinek és árváinak ellátására nézve az 1912: LXV. t.-c. 92—114. szakaszaiban foglaltaknak megfelelően dolgozzuk át.

Azt gondolom, hogy ezen kívánalom felállításánál a belügyminiszter ur figyelmét elkerülte nálunk fennforgó két körülmény, nevezetesen:

1-szor: az, hogy nálunk a nyugdíj-intézmény kötelékébe tartozó 70 napidijas irnok lakbérrel is el van látva;

2-szor: az, hogy ezek a napidijas irnokok nálunk fizetnek nyugdíj törzsjárulék címén alkalmaztatásuk első évében beszámítható javadalmazásuk és lakbérök 10%-ának megfelelő összeget, azontul pedig évenkénti javadalmasításuk 3, illetve lakbérüknek 1 1/2%-át nyugdíj-járulék címen.

A mi napidijas irnokainkkal egytekintet alá eső állami s megyei törvényhatósági díjnokok nem kapnak lakbért és nem fizetnek nyugdíj járulékot sem lakbérük, sem napidijuk után.

Ennek a különbségnek természetesen jelentkezni kell a mi napidijas irnokaink, ezek özvegyei s árvái ellátásának megállapításánál is, ha velük szemben alkalmazni kívánjuk az osztó igazság követelményeit, ha ezektől a consequentiáktól az ő kárukra, hátrányukra eltekinteni nem akarunk. Így pl. ha nyugdíj törzsjárulékot, nyugdíj-járulékot, lakbér-nyugdíj járulékot szedünk attól a napidijas irnoktól, nem tartanám igazságos eljárásnak, ha a kilencedik szolgálati évében szolgálatképtelenné vált napidijas végkielégítés nélkül bocsáttatnék el, amikor a szolgálta is öt évi beszámítható szolgálat után már állandó ellátáshoz szerezte igényt.

Azután abból, ha mi napidijas irnokainkat

kedvezőbb ellátásban részesítjük, mint az állam vagy más törvényhatóság a maga dijnokait, sem az állam, sem más törvényhatóságra joghátrány nem származhatik, mert ha tőlünk lép át egy napidijas az állam vagy más törvényhatóság szolgálatába, ellátása tekintetében az ott érvényes szabályok fognak vele szemben alkalmaztatni. Abból, hogy itt kedvezőbb ellátáshoz nyílt volna joga, az újonnan alkalmazó állam vagy törvényhatósággal szemben jogokat nem formálhat. Áll ez valamennyi fizetési osztályba sorozott tisztviselőnk és alkalmazottunkra is, mert hiszen mindezek magasabb javadalmazással vannak ellátva, mint az ugyanazon fizetési osztályba sorozott állami vagy legtöbb törvényhatósági tisztviselő, miből folyólag ellátásuk is magasabb lesz, mint az ugyanazon fizetési osztályba sorozott állami vagy törvényhatósági alkalmazottaké. Ha tehát a teljes egyöntetűség, egyformaság elérése elegendő alapot képezhet arra, hogy a napidijas irnokok és ezek özvegyei s árváinak ellátására vonatkozó rendelkezései szabályzatunknak az állami nyugdíjtörvény vonatkozó rendelkezéseivel azonosítsanak: úgy és éppen olyan joggal fel lehetne állítani ezt a követelményt a többi alkalmazottak ellátására vonatkozó rendelkezésekre is.

Különben is annak, hogy az állami dijnokok ellátása külön táblázatban és számszerű tételekben lett megállapítva az állami nyugdíjtörvényben és pedig a többi alkalmazottakétól eltérőleg, azon kívül, hogy ezek sem szolgálati díjat, sem nyugdíj járulékot nem fizetnek, egyik oka az volt, hogy az állami dijnokok lakbért nem kapnak, tehát lakbér-nyugdíjhoz sem lehet igényük. A másik oka pedig az, hogy az állami dijnokok napidija három fokozatban van megállapítva ahoz képest, hogy melyik lakbér-osztályba tartozó községben vannak alkalmazva. S amikor a szolgálatból kilépve, ellátáshoz nyílik joguk, tovább már nincsenek helyhez kötve s aki az I-ső lakbér-osztályba tartozó városban volt alkalmazva, mehet lakni egy VII. lakbér-osztályba tartozó községbe. Ha mindezek a különös elbírálást igénylő körülmények fenn nem forognának, valószínűnek tartom, hogy az állami dijnokok ellátása azonos alapon szabályoztatott volna általánosságban a többi alkalmazottakéval. Nálunk azonban fizetik a nyugdíj-alapba alkalmaztatásuk első évében fizetésük 10%-át nyugdíj-törzsjárulék, a további években 3%-át nyugdíj járulék, lakbérüknek 1½%-át lakbér-nyugdíj járulék címén s lakbérrel is el vannak látva.

Ezért és mert a tervezetbe fel vannak véve mindazok a kivételes rendelkezések, melyek a napidijasokra vonatkozólag a többi alkalmazottakkal szemben helyénvalónak látszanak: az én

véleményem szerint a szabályzatot a napidijas irnokok, ezek özvegyei és árváinak ellátása szempontjából átdolgozni nem kellene.

Minthogy azonban a belügyminiszter ur ezt követeli s a törvényhatósági közgyűlés is más véleményen lehet, mint én, erre az esetre javaslom, hogy töröltessék

a 28. §. első bekezdéséből s az 57. szakaszból ez a kifejezés: „a napidijas irnoknak“, illetőleg ez: „napidijas irnokok“; a 34. §. utolsó bekezdéséből ez: „napidijasnál 500“;

ellenben a lakbér-nyugdíjról szóló 35. §. második sorába, ez után: „és alkalmazottnak“ vétessék fel ez: „a napidijas irnokok kivételével“.

S minthogy így a napidijas irnokok a lakbér-nyugdíjtól elesnek, a 20. §. első bekezdését ki kell pótolni ezzel a mondattal: „A napidijas irnokok lakbér-nyugdíj járulékot nem fizetnek“.

Ezután az V-ik fejezetet követőleg VI-ik fejezetül beiktatandónak javaslom a következőket:

VI. fejezet.

A napidijas irnokok, valamint azok özvegyeinek és árváinak ellátására vonatkozó határozmányok.

68. §. A jelen szabályrendelet határozmányai az alábbi eltérésekkel kiterjednek az eskü alatt szolgáló s törzskönyvi lappal bíró városi napidijas irnokokra, valamint ezeknek özvegyeire s árváira is.

69. §. Az ilyen napidijas irnok, valamint annak özvegye és árvája ellátásra csak akkor tarthat igényt, ha a napidijas irnoknak a következő szakasz szerint beszámítható alkalmazása a tíz évet elérte.

70. §. Napidijas irnoki alkalmazásban töltött beszámítható idő az az időtartam, melyet a napidijas irnok az alkalmazás tényleges megkezdésének napjától kezdve egyhuzamban, megszakítás nélkül napidijas irnoki minőségben annak a hónapnak végéig töltött, amely hónapban napidijas irnoki alkalmazása megszűnt.

Az alkalmazás tényleges megkezdésének napjául rendszerint az eskü, vagy fogadalom letételének napját kell tekinteni.

A napidijas irnoki alkalmazásban töltött idő megállapításánál azt az időt is figyelembe kell venni, amit megszakítás nélkül egyhuzamban mint ideiglenes napidijas irnok anélkül töltött a város szolgálatában, hogy ellátásra igénye lett volna, feltéve, hogy ez alatt az idő alatt is magyar állampolgárok. Az ezen időre eső nyugdíjjárulék azonban a nyugdíj-alapba befizetendő.

A jelen szabályrendelet határozmányai

szempontjából a napidijas irnoki alkalmazás minőségén nem változtat az a körülmény, ha a napidijas irnok fizetéstelen, vagy tiszteletbeli tisztviselővé kineveztetik.

71. §. A napidijas irnok, valamint annak özvegye és árvája a 2. §-ban felsorolt eseteken kívül akkor sem tarthat igényt ellátásra, ha

a) napidijas irnoki alkalmazásából az érvényben álló törvények és szabályok értelmében büntetésből szabályszerűen elbocsáttatott,

b) napidijas irnoki alkalmazásából — szolgálatképtelenség esetét kivéve — saját kérelmére bocsáttatott el.

72. §. Az a napidijas irnok, aki ilyen minőségű alkalmaztatásának tartama alatt az államkincstárból, illetőleg a kincstár, vagy a kormány kezelése alatt álló alaphól, vagy törvényhatósági nyugdíjalaphól a napidijas irnoki alkalmazást megelőző alkalmazása után évi 400 koronát meghaladó nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást élvez, valamint özvegye és árvája ellátásra igényt nem tarthat.

Jogában áll azonban a napidijas irnoknak ezen alkalmazása első hat hónapjában írásbeli nyilatkozatban a nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás évi 400 koronát meghaladó részeinek élvezéséről lemondani, amely esetben az ellátásnak ezt a részét a napidijas irnoki alkalmazás hetedik hónapjától kezdve be kell szüntetni s akkor az igény a napidijas irnoki alkalmazás után a jelen szabályrendelet alapján járó ellátásokra feleled.

Ha ilyen esetben a napidijas irnoki alkalmazás megszűnik, mielőtt a napidijas irnok ezen alkalmazása után ellátásra igényt szerzett volna, a lemondás hatályát veszti s a korábban élvezett nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást a napidijas irnoki alkalmazás megszűnését követő hó elejétől kezdve újból teljes összegében folyósítani kell, még pedig annak az ágazatnak a terhére, amelytől ezt a napidijas irnok korábban élvezte.

Ha pedig a napidijas irnok, aki a nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás évi 400 koronát meghaladó részének élvezéséről lemondott, már a napidijas irnoki alkalmazás után is igényt szerzett ellátásra, részére ezt az ellátást csak akkor lehet megállapítani és folyósítani, ha a korábban élvezett nyugellátásról, vagy kegyelmi ellátásról véglegesen lemond, amely esetben úgy ő maga, mint özvegye és árvája is kizárólag a jelen szabályrendeletben megállapított ellátásokra tarthat igényt.

Az első bekezdésben említett nyugellátás, vagy kegyelmi ellátás élvezetében állott napidijas irnoknak özvegye és árvája a napidijas irnoki alkalmazás után a jelen szabályrendelet alapján járó ellátásra, a jelen szabályrendelet-

ben megkívánt egyéb feltételek fennforgása esetén is, és tekintet nélkül arra, hogy a korábban élvezett nyugellátás vagy kegyelmi ellátás egyrészének élvezetéről a napidijas irnok lemondott-e, vagy sem, csak akkor tarthat igényt, ha írásbeli nyilatkozatban lemond arról az ellátásról, mely őt férjének, illetőleg atyjának korábbi alkalmazása után megilletné.

73. §. A napidijas irnoki alkalmazásban töltött azt az időt, mely alatt a napidijas irnok az államkincstárból, illetőleg a kincstár, vagy a kormány kezelése alatt álló közalaphól, vagy törvényhatósági nyugdíjalaphól napidijas irnoki alkalmazását megelőző alkalmazása után évi 400 koronát meghaladó nyugdíj, vagy kegyelmi ellátást élvezett, beszámítani nem lehet, kivéve azt az esetet, ha az ellátás évi 400 koronát meghaladó részének élvezéséről lemondott, amely esetben a napidijas irnoki alkalmazásban töltött az a hat hónap is beszámítandó, amely alatt 400 koronát meghaladó nyugdíj, vagy kegyelmi ellátást élvezett.

74. §. A napidijas irnoki alkalmazásból elbocsáttott, de később ismét alkalmazásba vett napidijas irnoknak az elbocsátásig eltöltött idejét, — feltéve, hogy a két alkalmazás közt előállott megszakítás három évet meg nem halad — be kell számítani akkor, ha az elbocsátás a napidijas irnoki létszám apasztása következtében történt és ha az újabb napidijas irnoki alkalmazásban töltött idő legalább annyi, mint az elbocsátásig napidijas irnoki alkalmazásban eltöltött idő.

75. §. A napidijas irnoki alkalmazást megelőzőleg rendszeresített tisztviselői, altiszt és szolgai minőségben tényleges szolgálatban eltöltött időt, feltéve, hogy az illető ez után az alkalmazása után sem állandó, sem egyszerűsmindenkorra szóló ellátásra igényt nem szerzett, a napidijas irnoki alkalmazásban eltöltött időhöz hozzá kell számítani akkor, ha az átlépés az említett tényleges szolgálatból napidijas irnoki alkalmazásba közvetlenül történt.

Ha a napidijas irnok az első bekezdésben említett alkalmazása után akár állandó, akár egyszerűsmindenkorra szóló ellátásra már igényt szerzett, az ezen alkalmazásában tényleges szolgálatban töltött időt csak akkor lehet a nyugdíjas irnoki alkalmazásban eltöltött időhöz hozzá számítani, ha napidijas irnoki alkalmazásának első hónapjában írásbeli nyilatkozatban erről az ellátásról véglegesen lemond.

A jelen szabályrendelet hatályba lépésének időpontjában már alkalmazásban álló olyan napidijas irnoknál, aki az első bekezdésben említett alkalmazása után akár állandó, akár egyszerűsmindenkorra szóló ellátásban részesült, az ezen alkalmazásában tényleges szolgálatban töltött

időt akkor sem lehet a napidijas irnoki alkalmazásában eltöltött időhöz hozzá számítani, ha az előző alkalmazása után élvezett állandó ellátásról lemondani vagy a már felvett végkielégítési összeget visszatéríteni hajlandó lenne.

76. §. A napidijas irnoki alkalmazást megelőzőleg az 1912 : LXV. t.-c. 17. §-ában felsorolt állásokban tényleges szolgálatban töltött mindazt a szolgálati időt, amely azokra nézve érvényben álló ellátási törvény vagy szabályzat szerint beszámításra alkalmas, — feltéve, hogy az illető ez alkalmazása után sem állandó, sem egyszersmindenkorra szóló ellátásra igényt nem szerzett, — a napidijas irnoki alkalmazásban eltöltött időhöz hozzá kell számítani akkor, ha az átlépés ezen alkalmazásból a napidijas irnoki alkalmazásba közvetlenül történt.

77. §. A napidijas irnok kérelmére a nyugalmomba helyezést csak akkor lehet elrendelni, ha olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának további ellátására véglegesen vagy legalább huzamosabb ideig képtelenné teszi.

Hivatalból lehet elrendelni a nyugdíjazást, ha a napidijas irnok :

a) olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban szenved, amely őt szolgálatának ellátására véglegesen vagy huzamosabb ideig képtelenné teszi ;

b) beszámítható szolgálatának 40-ik évét, vagy

c) életének 60-ik évét betöltötte.

78. §. A napidijas irnok nyugdíja — a tényleges alkalmazásában élvezett járandóságára való tekintet nélkül — következőkben állapítatik meg :

ha a beszámítható alkalmazás eléri vagy meghaladja a

10 évet, akkor a nyugdíj évi	500 K
11 „ „ „ „ „	530 „
12 „ „ „ „ „	560 „
13 „ „ „ „ „	590 „
14 „ „ „ „ „	620 „
15 „ „ „ „ „	650 „
16 „ „ „ „ „	680 „
17 „ „ „ „ „	710 „
18 „ „ „ „ „	740 „
19 „ „ „ „ „	770 „
20 „ „ „ „ „	800 „
21 „ „ „ „ „	830 „
22 „ „ „ „ „	860 „
23 „ „ „ „ „	890 „
24 „ „ „ „ „	920 „
25 „ „ „ „ „	950 „
26 „ „ „ „ „	980 „
27 „ „ „ „ „	1010 „
28 „ „ „ „ „	1040 „
29 „ „ „ „ „	1070 „
30 „ „ „ „ „	1100 „

31 évet, akkor a nyugdíj évi 1130 K

32 „ „ „ „ „ 1160 „

33 „ „ „ „ „ 1190 „

34 „ „ „ „ „ 1220 „

35 „ „ „ „ „ 1250 „

36 „ „ „ „ „ 1280 „

37 „ „ „ „ „ 1310 „

38 „ „ „ „ „ 1340 „

39 „ „ „ „ „ 1370 „

40 „ „ „ „ „ 1400 „

79. §. Olyan napidijas irnok részére, akinek a 69. §. szerint beszámítható szolgálati ideje nem éri el a 10 évet, akinek szolgálatképtelenségét azonban minden kétséget kizárólag szolgálat teljesítése közben vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset, vagy más, időbelileg pontosan meghatározható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény idézte elő, évi 500 korona nyugdíjat lehet engedélyezni. Nem engedélyezhető ez a nyugdíj, ha a szolgálatképtelenséget előidéző baleset vagy rendkívüli esemény és a teljes szolgálatképtelenség megállapítása között három év telt el.

80. §. A napidijas irnok végkielégítésre és lakbér-nyugdíjra igényt nem tarthat.

— 81. §. Ha a jelen szabályrendelet hatályba lépte után tisztviselővé megválasztott vagy kinevezett napidijas irnok korábbi napidijas irnoki alkalmazása után már magasabb összegű nyugdíjra szerzett igényt, mint amilyen összegű ellátás őt tisztviselői állása után, a napidijas irnoki alkalmazásban töltött időnek jelen szabályrendelet szerinti beszámítása dacára, annak idején nyugdíj és lakbér-nyugdíj címén együtvéve megilletné, részére a korábbi napidijas irnoki alkalmazás után járó nyugdíjat kell megállapítani s folyósítani.

82. §. A legalább 10 évi beszámítható alkalmazás után elhalt napidijas irnok özvegyének nyugdíja — tekintet nélkül a férj által tényleges alkalmazása alatt élvezett járandóságokra, vagy a férj által élvezett nyugdíjra — évi 500 koronában állapítatik meg.

A legalább tíz évi beszámítható alkalmazás után elhalt napidijas irnok minden egyes gyermekének nevelési járuléka pedig 100 koronával állapítatik meg.

A gyermeknevelési járulék összege azonban az özvegyi nyugdíj összegét meg nem haladhatja.

83. §. A tíz évi beszámítható alkalmazás betöltése előtt elhalt napidijas irnok özvegye részére évi 500 korona özvegyi nyugdíjat, gyermekei részére pedig fejenként évi 100 korona nevelési járulékot lehet engedélyezni abban az esetben, ha a napidijas irnok életét minden kétséget kizárólag a szolgálat teljesítése közben,

vagy a szolgálat teljesítéséből kifolyólag szenvedett baleset, vagy más hirtelen, időbelileg pontosan megállapítható, viszonylagosan rövid időszakon belül beállott rendkívüli esemény következtében vesztette el, amennyiben a jelen szabályrendelet 42., 43. illetve 51., 52. szakaszaiban megállapított feltételek fennforognak. Nem engedélyezhető ez az özvegyi nyugdíj és nevelési járulék, ha a halált okozó baleset, vagy rendkívüli esemény és a napidijas irnok halálának napja közt egy évnél hosszabb idő telt el.

84. §. A napidijas irnok özvegye, valamint szülőtlén, vagy a szülőtlenekkel egyenlőnek tekintendő árvája végkielégítésre igényt nem tarthatnak.

Az olyan özvegy, illetőleg szülőtlén, vagy a szülőtlenekkel egyenlőnek tekintendő árva részére azonban, akinek özvegyi nyugdíjra, illetőleg nevelési járulékra azért nincsen igényük, mert a napidijas irnok beszámítható alkalmazása még nem érte el a tíz évet, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén, és ha azt a vagyoni viszonyok is indokolják, a törvényhatósági közgyűlés 500 korona végkielégítést engedélyezhet.

Ezt a végkielégítést az árvák együttesen kapják.

85. §. A nevelési járulék élvezete napidijas irnok gyermekeinél 16 éves koruk betöltéséig, vagy korábban bekövetkezett ellátásukig tart.

Az olyan gyermek részére azonban, aki tanulmányait kiváló eredménnyel 16-ik életévének betöltése után is folytatja, — a törvényhatósági közgyűlés a nevelési járulékot tanulmányainak befejezéséig, legfeljebb azonban 24. életévének betöltéséig meghagyhatja.

86. §. Akár a tényleges alkalmazásban, akár a nyugdíjazott állapotban elhalt napidijas irnok özvegyét és gyermekeit megillető özvegyi nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege együttvéve nem haladhat meg évi 1200 koronát, a nyugdíjazott állapotban elhalt napidijas irnoknak özvegyét és gyermekeit megillető nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege pedig együttvéve nem haladhatja meg az elhalt által élvezett nyugdíjnak az összegét.

Ha a jelen szabályrendelet alapján járó özvegyi nyugdíjnak és nevelési járulékoknak összege együttvéve meghaladná az évi 1200 koronát, vagy a nyugdíjazott állapotban elhalt által élvezett és évi 1200 koronánál kisebb nyugdíjnak az összegét, akkor a gyermekek nevelési járulékát az özvegyi nyugdíj érintetlenül hagyása mellett minden egyes gyermekre nézve azzal az összeggel kell megállapítani, amelyet az évi 1200 korona, illetőleg az elhalt által élvezett nyugdíj az és özvegyi nyugdíj közötti különbözetnek a nevelési járulékra igénnyel

biró gyermekek számával való elosztás eredményez.

Ha később a gyermekek valamelyike a nevelési járulék élvezeteiből kilép, a többi gyermeknek nevelési járulékát megfelelően fel kell emelni mindaddig, amíg egy-egy gyermeknek nevelési járuléka a 79, vagy 54. szakasz szerint járó nevelési járulék összegét el nem éri.

87. §. Akár a tényleges alkalmazásban, akár nyugdíjazott állapotban elhalt napidijas irnok után temetési járulék jár azoknak, akik az elhaltnak gyógykezeléséről és eltemetéséről gondoskodtak.

A temetési járulék az olyan napidijas irnok után is jár, aki ilyen alkalmazásának tartama alatt az államkincstárból, illetőleg a kincstár vagy a kormány kezelése alatt álló közalaphól, vagy törvényhatósági nyugdíj alaphól nyugellátást, vagy kegyelmi ellátást élvezett, de csak abban az esetben, ha a hátrahagyottaknak egyéb temetési járulékra nincsen igényük.

A temetési járulék úgy a tényleges alkalmazásban, mint a nyugdíjazott állapotban elhalt napidijas irnok után 200 koronában állapítatik meg.

Ha az itt foglalt 68—87. szakaszok VI. fejezet alatt a szabályrendeletbe beillesztetnek, abban az esetben természetesen úgy a következő fejezetek, mint szakaszok száma megfelelőleg módosul úgy, hogy az ellátás iránti eljárásra vonatkozó határozmányokat tartalmazó VI-ik fejezet VII-ik, a mai 68-ik §. 69-ik lesz és így tovább.

Másodszor: nem találja megfelelőnek és kimerítőnek a szabályrendeletnek az állammal és más törvényhatóságokkal szemben fennálló viszonyosságra vonatkozó rendelkezéseit.

Ennélfogva 15. §. gyanánt a következőt javaslom a szabályrendeletbe bevenni:

„15. §. Azoknál:

a) akik az államnak az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknak és hivataloknak, vagy más törvényhatóságoknak szolgálatából közvetlenül lépnek át a város szolgálatába,

b) akik az államnál, az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságoknál és hivataloknál, vagy más törvényhatóságoknál történt nyugdíjazásuk után a városnál rendszeres alkalmazást nyernek: a nyugdíj, a végkielégítési összeg, az özvegyi nyugdíj és nevelési járulék megállapításakor az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíjviszonyosságának szabályozásáról szóló 1907. LIX. t.-c., illetőleg az 1912: LXV. t.-c. rendelkezései értelmében számításba kell venni azt az időt is, melyet megelőzőleg államszolgálatban, illetőleg más törvényhatóságoknál beszámítható szolgálati időként 1867. évi július 1. óta eltöltöttek.

Be kell számítani ugyanezt az időt a jelen szabályrendelet hatályba léptekor tényleges szolgálatban álló azoknál az alkalmazottaknál is, akik az állami szolgálatból, az 1912: LXV. t.-c. 2. §-ában felsorolt hatóságok és hivatalok, vagy más törvényhatóságok szolgálatából előbb léptek át a város szolgálatába.

Az 1912: LVIII. t.-c. 19. §-ában felállított feltétel fennforgása esetén annál, ki valamely rendezett tanácsu várostól közvetlenül lép át a város szolgálatába, be kell számítani azt az időt, ami előbbi alkalmazási helyének vonatkozó szabályai szerint javára beszámítható szolgálati időt képez.

Egyebekben az itt elsoroltak ellátásra vonatkozó jogainak és kötelezettségeinek megállapítása körül a jelen szabályrendelet határmányait kell alkalmazni.

Ennek folytán a mostani 15. §. elesik.

Harmadszor: a szolgálati idő kedvezményes számítását a belügyminiszter ur csak azoknál a rendőrségi alkalmazottaknál tartja megengedhetőnek, amilyen alkalmazottak az 1912: XLV. t.-c. 11. §-ának negyedik bekezdésében az államrendőrség keretéből fel vannak sorolva.

Ehez képest a 6. §. második bekezdését a következő szövegezéssel hozom javaslatba:

„Hét hónapot ugyancsak nyolc hónapnak kell számítani a rendőrfelügyelői, rendőrbiztosi (detektív) s az őrszemélyzet körébe tartozó állásokon alkalmazottaknál“.

Mint hogy a belügyminiszteri leirat szerint a végkielégítés összegének megállapításánál a lakbért számításba venni nem lehet, javasolom, hogy a 41. §. második bekezdéséből ez: „és lakbér“ töröltessék.

A belügyminiszter ur észrevételeinek megfelelőleg az 53. §-t következő szöveggel javasolom megállapítani: „53. §. A nevelési járulék tisztviselőnek minden gyermeke után egy ötöd-részt teszi annak az összegnek, amit a gyermek édes, vagy mostoha anyja özvegyi nyugdíj címén élvez, vagy ami ezen a címen a 44. §. szerint megilletné.

Ha az özvegyi nyugdíj a 45. §. értelmében több nő között oszlik meg, a nevelési járulék megállapításánál az özvegyi nyugdíjnak a 44. §. első bekezdése alapján járó egész összegét kell alapul venni. A tisztviselő után maradt gyermek nevelési járuléka évi 150 koronánál kevesebb nem lehet.

Az altiszt és szolga gyermekének nevelési pótléka évi 72 koronával állapíttatik meg.

Az egy alkalmazott után maradt összes gyermekek nevelési járuléka azonban nem haladhatja meg az özvegyi nyugdíj összegét“.

A belügyminiszter ur észrevételéhez képest a 61. §. első bekezdésének utolsó sorában ezt:

„nevelési járulékát meg kell váltani, ezzel helyettesíteném: „végkielégítésben részesítendő“. A második bekezdés első sorába pedig e helyett: „megváltási összeg“ ezt javasolom beiktatni: „végkielégítés összege“.

A 44. §. utolsó bekezdéséül felvenni javasolom a következőt: „A rendszeres évi fizetés élvezetében nem állott altiszt és szolga özvegyének nyugdíja annak a beszámítható javadalmazásnak egyharmad részével állapíttatik meg, amelyet a férj a tényleges szolgálatban utoljára élvezett; az ekként megállapított özvegyi nyugdíj azonban évi 300 koronánál kevesebb nem lehet“.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a szabályrendeletben nincsen intézkedés arra nézve, hogy a nyugdíjazást hivatalból mikor lehet elrendelni s hogy a különböző alkalmazottakra nézve ki van hivatva elrendelni?

Mint hogy véleményem szerint a szabályrendelet 73. szakasza kimerítően és határozottan rendelkezik, idevonatkozó újabb rendelkezéseket a szabályrendeletbe felvenni nem látom szükségesnek.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a rendőrlegénység tagjainak és a szolgáltnak nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati ideje a tisztviselőkéthől eltérő módon van megállapítva s mint hogy az állami nyugdíjtörvény ezt a megkülönböztetést nem ismeri, a szabályrendeletet ennek megfelelőleg átdolgoztatni kívánja.

Bár én nagy terhet látok abban a város házipénztárára hárulni, ha a rendőrlegénység tagjai és a szolgáltnak már 5 évi szolgálat után állandó ellátásra nyernek igényt, mégis arra az esetre, ha a törvényhatóság ezt a kívánalmat magáévá teszi, javasolom, hogy a 28. §. első bekezdéséből ez: „a napidijas irnoknak, a rendőrlegénység tagjainak és szolgáltnak legalább tíz évi“ töröltessék. Ezzel elég lesz téve a belügyminiszter ur rendeletének.

Kifogásolja a belügyminiszter ur, hogy a hátralékos nyugdíjjárulékok és a törlesztetlen fizetési előlegek a szabályrendelet 81. §-a szerint az özvegy nyugdíjából levonandók s ezt a szakaszt megfelelőleg átalakítani rendeli.

Ehez képest javasolom, hogy a szakasz első bekezdésének második sorából ez: „vagy halna el“, utolsó második sorából pedig ez: „illetve az özvegy özvegyi nyugdíjából“ töröltessék.

A 11. §. szövegezésének szabatosága a belügyminiszter ur által kifogásoltatván, ezt a szakaszt a következő szöveggel javasolom beiktatni: „11. §. Az alkalmazottnak igénye ugy az állandó, mint az egyszersmindenkorra szóló ellátásban az azon hónapot követő hónap elsejével áll be, amelyben a tényleges szolgálat

köteléke alól felmentetett, özvegyének és árvájának igénye az alkalmazott halálának, vagy holtta nyilvánításának napjával, az utószülött árvánál pedig az árva születésének napjával.

Eltűnt és fel nem található alkalmazott nejeinél és gyermekeinél az igény az ellátások folyósítására az alkalmazott eltűnésének napjával áll be.

Női alkalmazottak árvái ellátáshoz csak akkor birnak joggal, ha életben levő atyjuk teljesen vagyontalan és keresetképtelen, vagy ha az atya később elhal, eltűnik és fel nem található, amely esetekben az ellátásban való igény az atya teljes vagyontalanságának és keresetképtelenségének bekövetkeztével, illetve az elhalálozás vagy eltűnés napjával áll be.

A 27. §. végére a belügyminiszter ur észrevétele folytán beiktatandónak javaslom ezt a pontot: „A nyugdíj-alap pénzkészletének a város által kölcsön gyanánt igénybevétele csak kormányhatósági jóváhagyás mellett történhetik”.

A 39. §. h) pontjába ez után: „más törvényhatóságnál”, beiktatandó ez: „rendezett tanácsu városnál”.

A 42. §. a) pontjának 6-ik sorában ez után a szó után: „szolgál” következő „és” összekötő szót a „vagy” elválasztó szóval javaslom helyettesíteni, amint az eredeti tervezetben is volt.

Ugyanezen szakasz második bekezdés 1. pontjának 7-ik sorában ezt a kifejezést „legalább négy évig” ezzel javaslom helyettesíteni: „legalább három évig”, továbbá, hogy ennek a pontnak ez a része: „és ha a házasság által stb.” egészen töröltessék.

Javaslom, hogy a 43. §-ból az e) pont hagyassék ki, továbbá, hogy a 46. §. első bekezdésében a téves leírás folytán ide becsuszott „megváltásának” kifejezés: „megváltásának”-ra igazítsassék ki, végül, hogy a jórend és összefüggés kedvéért a 62-ik §. második bekezdése ugyancsak második bekezdés gyanánt az 54. szakaszba vitessék át.

A 63-ból törölni javaslom ezt a részt: „Az özvegyi nyugdíj a 48. §-ban foglalt eseten kívül”, amikor a szakasz következőkép szólana: „A nevelési járulék s az előző szakasz alapján engedélyezett életjáradék megváltás tárgya nem lehet”.

Amint a belügyminiszteri leiratban is megjegyeztetett, a szabályrendelet gondatlanul, hibásan van leírva.

A nekem kiadott példányban a kiigazításokat megtettem, az írásjeleket felraktam.

Kérem a kiadót utasítani, hogy a tervezet átírásánál szigorúan ügyeljen fel arra, hogy íráshibák elő ne forduljanak.

Jelentésem előbb a nyugdíjellenőrző bizottság, aztán a jog- és pénzügyi bizottságnak lesz kiadandó. Ezek véleményének meghallgatása után lesz a szabályrendelet újra szövegezendő s a közgyűlés elé terjesztendő.

Az iratokat csatoltan visszaterjesztem.

Tisztelettel

Dr. Magoss György,
t. főügyész.

A közigazgatási bizottság ülése.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága f. hónap 5-én tartotta rendes haví ülését Kovács József polgármester elnöklésével. A közigazgatási bizottság előadói a következőkben terjesztették elő jelentéseiket, előbb azonban a Polgármester javaslatot tett, hogy a Bizottság fejezze ki részvétét Miklóssy István gör. kath. püspök előtt az udvarát ért szerencsétlenség felett. A bizottság az indítványt elfogadta és a következő részvétíratot küldte a megsomorodott szivü püspökhöz:

Főtisztelendő és Méltóságos

Miklóssy István urnak,

a görög katolikus magyar egyházmegye püspökének
Debreczen.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága mai napon tartott ülésében mély megilletődéssel és megrendüléssel emlékezett meg azon vakmerő és borzalmas merényletről, mely kárhózas gonosz lelkek s alattomosan dolgozó kezek által városunk falai között a görög katolikus magyar püspökség ellen elkövetett, mély gyászfátyolát borítva a magyar nemzeti eszméért lelkesülő és küzdő lelkekre.

Azon mély részvét érzete mellett, amely a borzalmas merénylet gyászos következménye nyomán kél a szivben, hangot keres az ajkon az isteni gondviselés iránti hála szava is, hogy bár a gaztett miatt egyházuk, házájuk javán dolgozó kezek hanyatlottak le és nemes szivek dobogása szünt meg, mégis az, aki a nemzeti eszméért folyó küzdelemben elől áll, a borzalmak pillanatában a Gondviselés csodás védőpajzsa által megoltalmazva, megmaradt egyházának, megmaradt a magyarságnak.

Midőn Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága osztozik a magyarságot ért mélységes fájdalomban s a gonosz merénylet áldozatainak gyászos sorsa felett mély megilletődésének és részvétének ad kifejezést, benső örömmel üdvözlí Méltóság-

godat abból az alkalomból, hogy az isteni gondviselés az emberi gonoszszággal szemben kegyelmébe vette és megoltalmazta s kéri a Mindenhatót, hogy Méltóságodnak adjon törhetetlen erőt és kitartást azon nagy munkához, amelynek a végzésére elhivatott.

Kelt Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottságának 1914 márc. hó 5-ikén tartott üléséből.

A főispán távollétében:

Kovács József,
polgármester.

*

Ezután az előadók bemutatták jelentéseiket a következőkben:

Közegészségügy.

Tüdős Kálmán főorvos jelentése szerint februárban az egészségügyi viszonyok javultak. A halálozások száma nem lett kisebb, de a vörheny és a difteritisz nagy mértékben csappant. Ellenben szaporodott a fültömirigylob. Előfordult vörheny 13, szamarhurut 2, hasihagymáz 1, fültömirigylob 31, roncsoló toroklob 11, kanyaró 2, vörheny 4, trachoma 3 esetben. Halálos kimenetelű volt 7 vörheny és 1 difteritisz.

Februárban született 136 fiú és 127 leány. meghalt 83 fi és 63 nő, a szaporodás 117. Nevezetesebb halálesetek voltak a következők: heveny ragályos betegség 8, gümőkór 23, rák 5, görcsök 7, erőszakos halál 10 esetben. Házasságra lépett 70 pár.

A kórházban 704 beteget ápoltak. A mentők 82 esetben működtek.

Állategészségügy.

Az állategészségügyi viszonyok a múlt hónapban igen kedvezőtlenek voltak. A VII. körzetben a sertéspestis s a ragadós száj- és körömfájás, az I. körzetben a lórühkór, a takonykór, de ez a körzet még fertőzve van veszettséggel, sertéspestissel s ragadós száj- és körömfájással.

Oktatásügy.

Hajdu Ferenc kir. tanfelügyelő jelentette, hogy a miniszter Dávid Mihály, Szécsényi István, Dávid Sándor, Tóth László, Kursinszky L. és Herczeg János tanítóknak segélyt, Pattermann Idának fizetésekiegészítést, Lente Miklósnak állami segélyt, Varga Józsefnek fizetésemelést és Benedek Jánosnak szabadságidőt engedélyezett. A szabászati tanfolyam sikeresen végződött.

A tanfelügyelő azzal fejezte be jelentését, hogy legjobb tehetsége szerint igyekezni fog előmozdítani a népoktatás ügyét.

Adózás.

Nagy József pénzügyigazgató jelentése szerint az elmúlt hónapban állami adóban befolyt

402,502 kor. 28 fillér, bélyegjövedékben 59,057 korona 70 fillér, hadmentességi díjban 2097 kor. 10 fillér, jogilletékben 68,437 korona 97 fillér, dijjövedékben befolyt 2591 kor. 73 fillér, dohányjövedékben 125,412 kor. 98 fillér, határvámjövedékben 2351 kor. 27 fillér, fogyasztási és italadóban 27,083 kor. 33 fillér. Az adófizetés általában igen kedvező volt.

Debreczen tejfogyasztása.

Kovács József dr. gazdasági akadémiai tanár az elmúlt hét csütörtökjén tartotta meg záróelőadását a Szabad Iskolában. Sorozatos előadásában a kenyér, a hus és a tejnek az emberiség életében megnyilvánuló szerepét fejtegette, melyvel kapcsolatban Debreczen lakosságának táplálkozását értékes s statisztikai adatokkal világította meg, mely adatok Debreczen élelmezése szempontjából maradandó beccsel bírnak. Csütörtöki előadásában a tejjel és más egyéb termékek termelési és fogyasztási viszonyaival foglalkozott.

Nagy munkát igénylő kutatások után megállapítja azt, hogy naponként csak 24,000 liter tej kerül fogyasztás alá, mert több nincs; ez fejenként 0.24 liternek felel meg, mely nemcsak az európai, hanem a hazai átlagon is jóval alatta marad. Fejenként és naponként 0.35 liter véve számításba, naponként 33,950 liter tejjel volna szükség, ennél fogva a napi hiány kerekén 10,000 literre becsülhető, nem is véve figyelembe a többi tejtermékeket.

A tényleg fogyasztás alá kerülő mennyiségből naponként a kis és nagy vasuti állomáson 280 tejes asszony 3400 liter tejet hoz, a közeli községek, különösen pedig a szomszéd vármegyék nagybirtokosai, átlag naponként 3450 liter tejet szállítanak be, ennél fogva vidéki tej kerekén 7000 literre becsülhető. A fenmaradó 17,000 liter tejet a debreczeni gazdák állítják elő.

Debreczen gazdáinak tulajdonában az 1911. évi statisztikai adatok szerint 8233 darab tehen volt, melyeknek termelése évi 9.146,800 liter tejjel becsülhető, ebből átlag egy napra 25,059 liter esik, de csak 17,000 liter kerül forgalomba, mivel a többi borjuk táplálására s csekély mértékben vaj készítésre használtatik fel.

Debreczen gazdái is elláthatnák a rendes tejszükségletet, ha jobb tejelő-fajta teheneket tartanának s belterjesebben gazdálkodnának, mert a szükséges terület meg van hozzá. Végül megállapítja Kovács József dr., hogy Debreczen lakossága a kenyér és hus fogyasztása terén hiányokat nem szenved, csak a minőség és az ár tekintetében lehet kifogás. A minőségen a termelés, az áron pedig az országos és nemzetközi viszonyok segíthetnek, mivel ez utóbbi a nemzetközi áralakító tényezők hatása alatt áll.

Nagy hiány mutatkozik a tejnél, a zöldség-féléknél és a baromfinál s mivel ezeknél a nemzetközi áralakító tényezők nagyon csekély befolyást gyakorolnak — tekintettel relativ forgalom-képességükre — ennél fogva a fokozott termelés szüntetheti meg a már tarthatatlan állapotokat. A termelés fokozásától függ nemcsak a lakosság jó és olcsó élelmezése, hanem a tőkék ide települése az ipar és kereskedelem haladása, vég-eredményben Debreczen lakosságának gazdasági és kulturális emelkedése.

Körrendelet.

21,469—IV. sz. Keresk. m. kir. min.

Valamennyi magyarországi törvényhatóságnak. Tudomásul vétel végett megküldöm. Budapest, 1913. évi november hó 21-én.

Harkány, s. k.

21,469—IV. sz. Keresk. m. kir. min.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 1913. évi 21,469. számú rendelete, a helytelenül ki-rótt mértékhitelítési díjak és pótdíjak visszaterítése tárgyában.

Az 1912. évi december hó 21-én 95,035. sz. rendelettel megállapított mértékhitelítési díjaknak, vagy pótdíjaknak a hitelesítésre kötelezett felek által való lerovása alkalmával előfordulhatnak olyan esetek, hogy vagy hitelesítést kérő felek helytelen bejelentése, vagy az állami mértékhitelítő közegek hibája, avagy egyéb okok következtében helytelen díj lerovások eszközöltek.

Minden ilyen esetben jogában áll a helytelen befizetést teljesített félnek az általa túlfizetett összegnek visszatérítését kérelmezni. Az ily irányú kérelmek, ha a hitelesítést az állami mértékhitelítő hivatalok végezték, a m. kir. központi mértékügyi intézethez, ha pedig a hitelesítést az intézet végezte, hozzám intézendők.

Érdemleges elbírálás alá azonban ily kérelmek csak akkor vétetnek, ha 1. a hitelesítés napjától számított 60 napon belül nyújtatnak be, 2. ha a kérvényhez az illető hitelesítésről kiállított dijszelvény nyugta csatoltatik.

A m. kir. központi mértékügyi intézet a hozzá benyújtott díjvisszatérítés iránti kérelmeket saját hatáskörében intézi el.

A mértékügyi intézetnek a helytelenül ki-rótt díjak visszatérítése tárgyában hozott határozata ellen, a kézbesítéstől számított 15 napon belül hozzám folyamodásnak van helye. Budapest, 1913. évi nov. hó 21. Harkányi s. k. A hivatalos másolat hitelül: Olvashatlan aláírás, min. s. hiv. igazgató.

Az aszály elleni talajmivelés feltételei az Alföldön.

Irta: Dr. Hegedüs István, tb. tanácsnok.

(Folytatás.)

Ez az oka annak, ha részben is, hogy az Alföld Belgium és Dánia átlagtermésétől oly messze elmarad. Ha az Alföldön a gondos talajmivelés általános lesz, a talaj termőereje a fokozott terméseredmény mennyisége által kívánt mértéket szorgalmas trágyázás folytán eléri, többet s jobbat termelhetünk mint most, de az Alföld szárazföldi éghajlata hőmérsékletének és csapadék eloszlásának szélsőséges ingadozásai elleni sikeres küzdelem nélkül annyit sohasem, mint Belgium vagy Dánia. Mezőgazdaságunk közgazdasági helyzete, s ennek keretében főként az ipar lassu fejlődése, továbbá a tőkeszegénység még évtizedekre utját állja az alföldi mezőgazdaságokban az intenzív talajmiveléshez szükséges modern berendezkedések üzembe állításának. Az Alföld ezer és ezer gazdaságát figyeltem meg. Kiszirtokokban trágyatermelés és trágyakezelésről beszélni is alig lehet, középirtokokban a céltudatos és okszerű trágyatermelés és kezelés alig-alig található. Modern trágyatelepeket, trágyalégyűjtő medencéket, az istállókból kivezető földalatti csővezetékkel, szivattyukat s rendszeres erőfokozó és megőrző okszerű trágyakezelést csak uradalmakban láttam. Az okszerű trágyatermelés és kezelés általános elterjedése, a trágya tápláló alkatelemeinek a talaj termőerejéhez csatolása milliókkal gyarapítaná nemcsak a föld termőerejében rejlő nemzeti tőkét, de a mezőgazdaság jövedelmét is és mégis szinte bántó az a könnyelmű pazarlás, mely e téren országszerte folyik. Mily jó volna, ha kísérleti állomásaink volnának, melyek az Alföld gazdáit az okszerű trágyaszatra megtanítanák, a váltakozó talajviszonyoknak megfelelően az ásványi trágyával kísérleteznének, s ezt a mezőgazdákkal megkedveltetnék. Ez esetben sok százezer gazdának nem kellene saját kárán kísérletezgetni, s tudatlanság folytán a talaj természetének s termő erejének nem megfelelő trágyázás által nem vesztenék el a trágyaérték nagy százalékát, és kellő ellenőrzéssel meg lehetne menteni a gazdák nagy számát az értéktelen vagy kevés értékű mütrágya hamisítványoktól.

A föld termőerejének évről-évre csökkenése meghozza a szükség kényszerét, mely a trágya becsülésére megtanítja az Alföld gazdáit, s akkor a talaj majd kiméletlenül figyelmezteti gazdáját, hogy újabb kölcsönt addig nem ad, míg a gazda régi adósságát vissza nem fizeti, melyet buzája és állatai csontjának fosfortartalmában töle évek hosszu során át kölcsönkért. — Akkor majd a „Követel“ s „Tartozik“ rovatbeli számadás mérlegének egyensulya kényszeríti a gazdát, hogy

takarmánytermelését nagyobb területre terjessze ki, mint azt a nyugati államok gazdái tették. Akkor majd a gazdálkodás súlypontja a takarmánytermeléssel kapcsolatos állattenyésztésbe csúszik át, s a gazdálkodás eredménye a trágyatermelés, s az intenzív talajmunka tengelyén fordul meg. És mert a természetes trágya alkotórészei a változatos növénytermelés által a talajtól elvett ásványi alkotórészeket egészében, s a szükséges arányban pótolni képes nem lesz, a gazda ráfanyalodik a műtrágyára, mely önmagát fogja megkedvelteni. Kár gazdáinknak bevárni a kényszer ezen idejét, mert akkor a föld a sok éven át kölcsön adott tőkét uzsorakamattal követeli vissza, s a gazdák termelési költségét tulságosan megdrágítja. Akkor kénytelen lesz a gazda nagyobb tőkét gazdaságába befektetni. Akkor tehetetlenségében oly mezőgazdasági iparágak meghonosítására fog törekedni, amelyek a mezőgazdasági terményeknek csak kivonatát viszik a kereskedelem csatornájába, de a termény nagy tömegét a birtokban hagyják. A szesz- és sörgyárak csak az illékony anyagokat veszik el a talajtól, a malmok a gabona korpáját, olajütők az olajpogácsát, cukorgyárak a melaszt és répaszeleteket, míg a keményítőgyárak mellékterményeiket az állattenyésztésen keresztül igyekeznek trágyává átalkítani, s avval a talaj éhségét csillapítani. Persze ehez pénz és szakképzettség kell, mert ezek nélkül azok helyett anyagi romlás, egy még eddig nem létezett csőd áll be mezőgazdaságunkban. Ezért hangoztatom a tőkeképződés fontosságát, a decentralizált kísérleti állomások szükségét és a mezőgazdasági szakoktatásnak alsó és felső iskolákkal kiegészítését.

Az alsóbb szakoktatás azért szükséges, hogy a felső szakoktatásnak alapot biztosítson. Ha pedig a nyugati államokkal nem csak a költségek terén óhajtunk, helyesebben kénytelenek vagyunk lépést tartani, hanem azok átlagtermésének mértékét is megakarjuk közelíteni, küzdenünk kell a szárazföldi éghajlat zsarnoki szeszélye ellen, s ki kell csavarnunk annak kezéből azt a fegyvert, amellyel eddig vetéseink között garázdálkodott, s országunk termése fölött kénye-kedve szerint rendelkezett. Szükséges, hogy a természetörök fontossága a tőkének és munkának alárendeltes legyen, mert csak így képes megvalósítani mezőgazdaságunk a jövő nagy feladatait, melyek csak a haladás útján várakoznak.

A gabonaszállítás magas költsége ezidőszerint még mindig nagyon megdrágítja a termelést. Úgy az is, hogy az Alföld talajának földjáradéka az utolsó évek alatt is nagy arányokban emelkedett, mely emelkedéssel a gabonaárak a világmunkajunkturák miatt lépést tartani képesek nem voltak. A buza ára ma Észak-Amerika és Oroszország termésétől függ, melyeknek termelési

költsége a tetemes szállítási költséggel is alig érik el a mi termelési költségeinket. A Suez csatorna lehetővé tette Indiának, hogy búzáját Nyugat-Európa partjain árulja. Az Egyesült-Államoknak, s főként Argentínának az európai fogyasztás épített vasutvonalat s állított be hajójáratokat. A földjáradék emelkedése és a gabonafélék árfolyama közti aránytalanságnak hosszú időre állandósításáról Oroszország gondoskodik, ahol még ezidőszerint óriási szűzterületek várják a külterjes miveltést. Evvel Európa mezőgazdaságainak is számolni kell. Ezt az aránytalanságot fokozza közvetítő kereskedelmünk rendezetlensége, mely úgy a termelőt, mint a fogyasztót megadóztatni igyekszik. Ezen kormányintézkedés sem fog segíteni, hanem csak egy fejlettebb gazdasági élet, amely a továbbfejlődés feltételeit önmagából lesz képes meríteni.

A természetes legelők feltörése közgazdasági szempontból haladást jelentett, de kárt is okozott, mert a legelő felszántása ha gyarapította is a gazdaságilag mivelt területet, nemcsak a természetes legelő nagyságát csökkentette, hanem magát az állattenyésztést is. A felszántott területek közgazdasági productivitása ily körülmények között kétséges, mert ha a volt állattenyésztés értékénél a termelés értéktöbblete csak a talaj termőerejétől elvont értékekkel gyarapodott, akkor ez esetben a tenyészállatokban fekvő tőkeérték elveszett. A legelőterületek felszántása csak ott jelent közgazdasági szempontból haladást, hol dacára a legelőterület csökkenésének, az állattenyésztés nem csökkent; ahol a legelő productumát a mesterséges takarmány pótolja s az így lehetővé vált intenzívebb állattenyésztés folytan nyert trágya a föld termőerejéhez csatoltatik.

Mert ellenkező esetben a csoroszlya előtt nemcsak a legelő, hanem az állattenyésztés is közgazdaságunk világos kárára hátrálni kénytelen. A debreczeni gulyákban nem is olyan régen még 50—60,000 drb. fehérmarhma legelt, míg ma alig 10—12,000 drb. legel. Hasonló az arány az Alföld többi városaiban. A debreczeni gulyák létszámának csökkenését a Hortobágy puszta térségei sem tudták feltartóztatni, és pedig a tiszaszabályozás miatt nem. A Hortobágyon ma már nem öles füben csattangol a címeres fehér tulok mint a szabályozás előtt, mikor a Tisza termékenyítő árja kora tavasszal a mongol árasztáshoz hasonlóan elárasztotta a puszta síkját, s tavasszal legelt a gulya a síkság magassabb részein, nyáron a mélyebb lapályos részeken.

(Vége köv.)

**Mirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.**

MIRROVAG.

— **Személyi hir.** Domahidy Elemér főispán a héten Budapesten időzött a város folyó ügyeinek megsürgetése céljából.

— **Számonkérőszék.** Folyó hónap 6-ára volt hirdetve a számonkérőszék megtartása, mivel azonban a főispán úr Budapestre utazott, a számonkérőszék megtartását elhalasztotta március hónap 13-ikára.

— **Tanulmányuton.** Olasz Vilmos dr.-t a Tanács tanulmányutára küldte Budapestre.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter a debreczeni adófelszólamlási bizottság elnökévé az 1914—1916. évekre Szilágyi Imre ügyvédi kamarai elnök-helyettest, alelnökévé Des Combes Henrik ügyvédet nevezte ki.

— **Halálozások.** Rövid szenvedés után elhunyt *Simon Miklós* rendőrkapitány, a bejelentési hivatal főnöke f. hónap 9-én. Harminc éven át szolgálta a várost hűséggel, kötelességtudással, mindig derült kedélyvel. Simon Miklós 1855-ben született, Debreczenben, itt végezte iskoláit és mint joggyakornok lépett a város szolgálatába. 1895 óta volt rendőrkapitány. A megboldogult temetése folyó hó 11-én szerdán délután 3 órakor lesz. Béke poraira.

Ugyancsak az elmúlt héten temették el egy másik tisztársunkat *Szilágyi József* pénztári tisztet, ki hosszas betegség után szállott sirba. Kötelességtudó, kedves, szerény embert vesztettünk benne. Nyugodjék békével.

4009—1914.

Árverési hirdetmény

a nagyerdei nyári lakok bérbeadására.

A város tulajdonát képező nagyerdei nyári lakok és pedig: az I. sz. villában az emeleti 2. sz. lakás, a II. sz. villában a 3, 4, 5, 6. sz. lakás, a III. sz. villában a 7, 8, 10. sz. lakás, a IV. sz. villában a 12. és 13. sz. lakás, az V. sz. (fürdő épület) villában a 14, 15. és 16. sz. lakás, végre az ugynevezett kerekház, **folyó évi március hó 20-án délelőtt 10 órakor**, a városház kistanácstermében tartandó nyilvános árverésen, az 1914 május 1-től 1914 november hó 1-ig terjedő időre bérbe adatnak.

Kikiáltási ár mindenik nyári lakra az 1913. évi bérösszeg.

Az árverésen résztvenni kívánók a kikiáltási összeg 10⁰/₀-át az árverés vezetésével megbizottak kezéhez lefizetni tartoznak, mely bánatpénz a bérösszeg 2-ik részletébe számoltatik el.

A házirend és árverési feltételek a hivatalos órák alatt a számvevősegnél megtekinthetők.

Debreczen, 1915 február hó 23.

A városi tanács.

Meghívás.

A „Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete”

VII évi rendes közgyűlését

1914. évi március hó 22-én d. e. 1/2 11 órakor, Csapó-utca 1. sz. a. (I. emelet) hivatali helyiségében tartja meg, melyre a szövetkezet tagjai tisztelettel meghívottnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére 5 tag kijelölése.
2. Az igazgatóság jelentése a múlt üzletév eredményéről.
3. Az 1913. évi mérleg és zárószámadások és az 1909. évi III-ik évtársulat vagyonmérlegének előterjesztése.
4. A felügyelő-bizottság és a felszámoló-bizottság jelentése és ezek alapján az igazgatóság, felügyelő-bizottság és felszámoló-bizottság részére adandó felmentvény feletti határozathozatal.
5. Felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
6. Két kilépő igazgatósági tag helyének betöltése.
7. Három 1910. IV-ik évtársulati felszámoló tag választása.
8. Esetleges indítványok.

Az igazgatóság.

3004—1914.

Hirdetmény

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közli, hogy a zöldségtermelés elsajátítására földmivelésügyi miniszter úr az állami zöldségtermelő telepeken (ilyen ezidőszerint Besztercebányán, Tatabányán, Gödöllőn, Nagytétényben és Miskolczon vannak) tanfolyamokat re-

dezett be, ahol is a jelentkezők a zöldségkertészet összes teendőiben szakszerű kiképzést nyerhetnek.

A gyakorlati kiképzés ideje egy üzemi év, mely tart a felvétel napjától a telepek üzemterveiben megállapított időpontig. A telepen kiképzést nyert tanulóknak kilátásuk van arra, hogy akár önnállóan saját, vagy bérelt területen folytatják a zöldségtermelést, akár pedig csoportosan vállalkoznak zöldségtermelő telepek üzemben tartására, az üzemberendezés körül az államtól ingyen szaktanácsot és anyagi támogatást is nyerhetnek.

A tanulókat a telepre a m. kir. földmivélségi miniszter veszi fel.

A felvétel iránti kérvények, melyek 1 koronás okmánybélyeggel látandók el, m. kir. földmivélségi miniszter urhoz címezve akár közvetlenül, akár az előljáróság, illetve városi Tanács útján (ily kérvények a városháza, I. em. 7-ik számú szobájában hétköznapokon délelőtt 9—12 óráig s vasárnap délelőtt 9—11 óráig fogadtatnak el s ugyanott bővebb felvilágosítás is szerezhető) benyújtandók.

A felvétel iránti kérvényekhez csatolandó:

a) keresztlevél, illetve születési anyakönyvi kivonat. Megjegyzendő, hogy a felvételhez megkívánt legkisebb kor 15 év, 30 éven tuli egyének nem vehetők fel;

b) ép, erős testalkat, valamint fertőző betegségektől mentes szervezetet igazoló orvosi bizonyítvány;

c) községi bizonyítvány, mely egyuttal igazolja folyamodó nőtlen voltát, eddigi foglalkozását és azt, hogy folyamodó birja a magyar nyelvet;

d) kiskoruknál a szülői beleegyező nyilatkozat.

Tanulók kapnak a telepen természetbeni lakást és felszerelt konyhát, téli hónapokban fűtést és világítást és díjtalan orvosi kezelésben részesülnek.

A tanulók élelmezésükről közösen felfogadott főzőnő útján maguk gondoskodnak. Előadásuk költségeire kapnak a kincstártól minden munkanapra 3 koronát. A telepre felvett min-

den egyes tanuló köteles a rend- és fegyelmi szabályzat rendelkezéseihez alkalmazkodni s a neki kiutalt munkát a telepen legjobb tudása és tehetsége szerint végezni.

Debreczen, 1914 március hó 2-án.

Városi Tanács.

Hajdu vármegye és Debreczen sz. k. város főispánja.

71—1914. V.

Pályázati hirdetemény.

Debreczen szabad királyi városnál megüresedett s az alábbi határidő lejártá után tartandó legközelebbi törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésen választás útján betöltendő irnoki és polgári biztosi állásokra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezek az állások évi 1400 korona fizetés, 400 korona városi pótlék és 640 korona lakbérből álló javadalmazással vannak egybekötve.

Felhivom mindazokat, akik ezekre az állásokra pályázni óhajtanak s az 1883. évi 1. t.-c. 19. §-ában körülírt minősítést kimutatni képesek, hogy okmányaikkal felszerelt s szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket hozzám, mint a kijelölő választmány elnökéhez folyó évi március hó 16. napjának délelőtt 12 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mert a későbbben érkező pályázati kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Megkívánom jegyezni, hogy a megüresedett irnoki állás betöltésénél az 1873. évi II. t.-c. 5. §-a értelmében teljes képességüket igazolt igazolványos altisztek a többi pályázók felett előnyben fognak részesülni.

Debreczen, 1914 február 25.

Domahidy Elemér s. k.,
főispán.

Meghívó.

A Gazdasági Takarékpénztár Részv.-társ. Debreczen II. évi rendes közgyűlését

1914. évi március hó 18-án, délután 4 órakor tartja meg saját helyiségében (Piac-utca 85., I. emelet), melyre a t. részvényesek az alapszabályok 17. §-ára való figyelmeztetéssel, tisztelettel meghívotnak.

A KÖZGYŰLÉS TÁRGYSOROZATA: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1913. üzleti évről. — 2. A mérleg és számadások előterjesztése; indítvány és határozat a nyereség felhasználása iránt. — 3. Az igazgatóság megválasztása.
Debreczen, 1914. évi február hó 21-én.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 17. §-a szerint az, aki a közgyűlésen szavazatát gyakorolni kívánja, tartozik legkésőbb a közgyűlés előtt 8 nappal részvényeit a le nem járt szelvényekkel együtt az intézet pénztáránál letenni. — A szavazat mikénti gyakorlására nézve ugyanakkor az alapszabályok 17. §-a intézkedik. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, valamint a mérleg és számadások 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet helyiségében megtekinthetők.

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK DEBRECZENI FIÓKJA.**PROSPEKTUS.****Budapest székesfőváros 1914. évi 4½%-os adómentes kölcsöne**

158.000,000 korona = **134.300.000** n. b. márka = **6.583,333"6"8** font sterling = **165.900,000** frank = **79.000,000** hollandi forint összegben

Azonnal kezdődő törlesztés névértéken, 50 év alatt történő kisorsolás útján.
Fokozott sorsolás és teljes felmondás legkorábban 1919 január 2-ra eszközölhető.

Aláírási felhívás.

A fenti kölcsönből 8.000.000 korona összeget Budapest székesfőváros vesz át kezelése alatt álló alapok részére, 24.000.000 korona összeget pedig a Morgan, Grenfell & Co. londoni bankház Londonban nyilvános aláírásra bocsát.

A fennmaradó

126.000,000 korona

= 107.100.000 n. b. márka = 5.250.000 font sterling =
123.300.000 frank = 63.000.000 hollandi forint

1914. évi 4½%-os adómentes

Budapest székesfővárosi kölcsön

ezennel nyilvános aláírásra bocsátatik.

Az aláírás

1914. évi március hó 12-én, esütörtökön

az egyes aláírási helyeknél szokásos üzleti órákban történik és pedig:

- Budapesten: a székesfőváros központi pénztáránál,
a Magyar Általános Hitelbanknál,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
az Angol-Osztrák-Bank budapesti fióklepénél,
a Belvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
a Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön r. t.-nál,
a Budapesti-Lipótvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál,
az Első Magyar Iparbanknál,
a Hazai Bank r. t.-nál,
a „Hermes“ magyar általános váltóüzlet r. t.-nál,
a Magyar agrár- és járadékbank r. t.-nál,
a Magyar általános takarékpénztár r. t.-nál,
a Magyar bank és kereskedelmi r. t.-nál,
a Magyar jelzálog hitelbanknál,
a Magyar leszámító- és pénzváltóbanknál,
a Magyar országos központi takarékpénztárnál,
a Mercur váltóüzleti r. t.-nál,
a Nemzeti takarékpénztár és bank r. t.-nál,

továbbá a magyar szent korona országainak területén:
a fentemlített pénzüzetek összes fiókjainál:

Magyar Általános Hitelbank.

A magyarországi aláírási helyeken eszközölni alírássokra nézve a következő feltételek állapítottak meg:

1. Az aláírási ár 89. — %-ot tesz, hozzáadva az 1914. évi január hó 1-től az átvétel napjáig járó 4½%-os folyó szelvény-kamatokat.
2. Az aláírás bejelentési ivalékkal történik, melyek a fentemlített aláírási helyeken költségmentesen kaphatók.
3. Az aláírás alkalmával az aláírt összeg 5%-a biztosítékképpen leteendő és pedig vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számítandó értékpapírokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatóknak tart.
4. Az aláírás alapján átengedendő összeg az aláírás befejezte után mielőbb megállapítottat s arról az aláírók értesítetnek. Minden aláírási helynek jogában áll az egyes átengedések összegét belátása szerint meghatározni. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része azonnal visszaadatik. 1914. évi szeptember hó 30-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzések külön figyelemben fognak részesülni.
5. Az aláírás alapján átengedett kötvények átvétele 1914 március 26-tól kezdve a teljes ellenérték megfizetése ellenében ugyanannál a helynél eszközölni, ahol az aláírás történt; az aláíró köteles azonban az átengedett címletek névértékének 20%-át 1914 március 26-án, 50%-át 1914 április 27-én és 30%-át 1914 május 25-én — 1914 január 1-től az átvételi napig járó 4½% szelvénykamattal — átvenni, 9.600 K-ig terjedő összegek 1914 március 26-án osztatlanul fizetendők meg.

6. A végleges kötvények elkészítéséig a Budapest székesfőváros részéről egységesen kiállított ideiglenes elismervények adatnak ki az aláíróknak, mely elismervényeknek végleges kötvényekre való kicserélése annak idején költségmentesen ugyanazon helyen fog megtörténni, ahol az ideiglenes elismervények kiadattak.

7. Bejelentések, amelyek bizonyos meghatározott címletekre szólnak, csak annyiban vehetők figyelembé, amennyiben ez az aláírási helyek mérlegelése szerint lehetséges.

8. Azon kötvények, melyek az átvételi időpont lejártáig nem vétettek át, ezen időponttól kezdődőleg az aláíró számlájára és veszélyére az illető aláírási helynél maradnak letétben.

Budapesten, 1914. évi március havában.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Utánnnyomás nem díjaztatik.)

MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK DEBRECZENI FIÓKJA.**PROSPEKTUS.****Budapest székesfőváros 1914. évi 4½%-os adómentes kölcsöne**

158.000,000 korona = 134.300.000 n. b. márka = 6.583,333 "6"8 font sterling = 165.900,000 frank = 79.000,000 hollandi forint összegben

Azonnal kezdődő törlesztés névértéken, 50 év alatt történő kisorsolás útján.
Fokozott sorsolás és teljes felmondás legkorábban 1919 január 2-ra eszközölhető.

Aláírási felhívás.

A fenti kölcsönből 8.000,000 korona összeget Budapest székesfőváros vesz át kezelése alatt álló alapok részére, 24.000,000 korona összeget pedig a Morgan, Grenfell & Co. londoni bankház Londonban nyilvános aláírásra bocsát.

A fennmaradó

126.000,000 korona

= 107.100,000 n. b. márka = 5.250,000 font sterling =
123.300,000 frank = 63.000,000 hollandi forint
1914. évi 4½%-os adómentes

Budapest székesfővárosi kölcsön

ezennel nyilvános aláírásra bocsátatik.

Az aláírás

1914. évi március hó 12-én, esütörtökön

az egyes aláírási helyeknél szokásos üzleti órákban történik és pedig:

Budapesten: a székesfőváros központi pénztáránál,
a Magyar Általános Hitelbanknál,
a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesületnél,
a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál,
az Angol-Osztrák-Bank budapesti fióktelepénél,
a Belvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
a Budapesti takarékpénztár és országos zálogkölcsön r. t.-nál,
a Budapesti-Lipótvárosi takarékpénztár r. t.-nál,
az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál,
az Első Magyar Iparbanknál,
a Hazai Bank r. t.-nál,
a „Hermes“ magyar általános váltóüzlet r. t.-nál,
a Magyar agrár- és járadékbank r. t.-nál,
a Magyar általános takarékpénztár r. t.-nál,
a Magyar bank és kereskedelmi r. t.-nál,
a Magyar jelzálog hitelbanknál,
a Magyar leszámítoló- és pénzváltóbanknál,
a Magyar országos központi takarékpénztárnál,
a Mercur váltóüzleti r. t.-nál,
a Nemzeti takarékpénztár és bank r. t.-nál,
továbbá a magyar szent korona országainak területén:
a fentemlített pénzüzetek összes fiókjainál:

Magyar Általános Hitelbank.

Utánnomás nem díjaztatik.)

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

A magyarországi aláírási helyeken eszközlendő aláírásokra nézve a következő feltételek állapíthatnak meg:

1. Az aláírási ár 89.— %-ot tesz, hozzáadva az 1914. évi január hó 1-től az átvétel napjáig járó 4½%-os folyó szelvény-kamatokat.
2. Az aláírás bejelentési ivekkel történik, melyek a fentemlített aláírási helyeken költségmentesen kaphatók.
3. Az aláírás alkalmával az aláírt összeg 5%-a biztosíték-képpen leteendő és pedig vagy készpénzben, vagy olyan a napi árfolyam szerint számítandó értékpapirokban, melyeket az illető aláírási hely elfogadhatóknak tart.
4. Az aláírás alapján átengedendő összeg az aláírás befejezte után mielőbb megállapíttatik s arról az aláírók értesíttetnek. Minden aláírási helynek jogában áll az egyes átengedések összegét belátása szerint meghatározni. Ha az átengedés az aláírásnál kevesebbet tenne, a biztosíték felesleges része azonnal visszaadatik. 1914. évi szeptember hó 30-ig terjedő zárolási kötelezettséggel történő jegyzések külön figyelemben fognak részesülni.
5. Az aláírás alapján átengedett kötvények átvétele 1914 március 26-tól kezdve a teljes ellenérték megfizetése ellenében ugyanannál a helynél eszközlendő, ahol az aláírás történt; az aláíró köteles azonban az átengedett címletek névértékének 20%-át 1914 március 26-án, 50%-át 1914 április 27-én és 30%-át 1914 május 25-én — 1914 január 1-től az átvételi napig járó 4½% szelvénykamattal — átvenni, 9.600 K-ig terjedő összegek 1914 március 26-án osztatlanul fizetendők meg.
6. A végleges kötvények elkészítéséig a Budapest székesfőváros részéről egységesen kiállított ideiglenes elismervények adatnak ki az aláíróknak, mely elismervényeknek végleges kötvényekre való kicserélése annak idején költségmentesen ugyanazon helyen fog megtörténni, ahol az ideiglenes elismervények kiadattak.
7. Bejelentések, amelyek bizonyos meghatározott címletekre szólnak, csak annyiban vehetők figyelembe, amennyiben ez az aláírási helyek mérlegelése szerint lehetséges.
8. Azon kötvények, melyek az átvételi időpont lejártáig nem vétettek át, ezen időponttól kezdődőleg az aláíró számlájára és veszélyére az illető aláírási helynél maradnak letétben.

Budapesten, 1914. évi március havában.

Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület.

